

TOMA ROMAN JR.

cum l-a împușcat

IORGA

pe IORGA

EDITURA VREMEA

BUCUREȘTI

2022

„Băieții de la Cooperație”

În dimineața zilei de 27 noiembrie 1940, atmosfera din București era destul de sumbră. Se răspândise vestea că, la pușcăria Jilava, o echipă de legionari ucisese demnitarii și polițiștii carliști care fuseseră arestați pentru reprimarea mișcării gardiste în timpul lui Carol al II-lea. Fuseseră împușcați 64 de oameni, printre care și fostul șef al Serviciului Secret de Informații, Mihail Moruzov. Unele surse au opinat că acesta ar fi fost, de fapt, ținta principală, fiindcă deținea date compromițătoare despre colaborarea „comandantului” Horia Sima cu serviciul pe care-l condusese.

La sediul Institutului Național al Cooperației, mai mulți legionari își beau cafelele, unele dintre ele drese pe jumătate cu rom. Traian Boeru, camarad vechi, fanfaron, bănuie că ar fi făcut în timp malversațiuni financiare⁶, era cel mai în vârstă și părea șeful lor. Inginerul

⁶ Așa cum spune mărturia unui fost legionar, Savin I. Constantin, care fusese apropiat de Boeru (ACNSAS, dosar SIE 0001014_003, paginile 11-13) acesta ar fi făcut să se „topească” mai multe vagoane cu grâu în timpul evacuării, în 1940, a Cadri-laterului. Ulterior, le-ar fi vândut. În acel moment, Boeru era șeful unei școli de agronomie din județul Durostor. Alte surse

agronom de 32 de ani era cunoscut ca un scandalagiu notoriu, care voia să iasă în față cu orice chip. Avea o privire sticloasă și o mustață impresionantă, stufoasă. Intrase în conflicte violente cu jandarmeria încă din 1934, de la un congres al studenților legionari, lăsat cu vitrine sparte și bătăi cu jandarmii. În 1938 fusese internat de către autoritățile carliste în lagărele de la Vaslui și Miercurea-Ciuc, vreme de mai multe luni, după ce provocase o bătaie între jandarmi și legionari într-o comună din Prahova⁷. Fusese arestat vara și îl prinsese iarna neechipat corespunzător la „polul frigului” din țară. Rămăsese cu o ușoară tuse repetitivă. Era frustrat că un „martir al cauzei” ca el ajunsese doar director general la cooperatie, se visa cel puțin secretar de stat. În plus, îi plăcea la nebunie să se audă vorbind.

Boeru: Camarazi, clipa răzbunării legionare a sosit! Călăii noștri au fost uciși! O parte! Trebuie însă să-i dăm pe mâna judecătii legionare pe toți dușmanii! Jidoviții și masonii să dea socoteală! Vine ceasul, vine ora, vine clipa tuturor! Camarazi, hai să facem ceva, să nu spună comandantul că noi,ăștia de la cooperatie, suntem mămăligi.

Camaradul Tucan: Camarade Boeru, eu zic să-l luăm pe porcul de Madgearu de acasă,

spun și că s-ar fi implicat în afaceri frauduloase cu „românizarea” unor întreprinderi evreiești.

⁷ Despre „faptele de arme” ale lui Traian Boeru în anii 1937-1938, constând în clinciuri violente cu autoritățile locale din Țigănia-Dărmănești, județul Prahova, unde conducea o școală de agricultură, poate fi consultat dosarul cu cota I 0310611_002, aflat în ACNSAS, paginile 8-11.

știi unde stă. Din cauza lui n-am terminat io comercială⁸. M-a esmatriculat în '38 fiindcă veneam la cursurile lui în cămașă verde. M-a spus la rectorat. Cred că îi și bolșevist ascuns. Îl ducem la Prefectura de Poliție, să-l țină o zi-doo, să tragă o spaimă de să se cace pe el.

Ion Tucan era un economist ratat. Se înscrișese în legiune în 1935 și încercase să se remarce. Ajunsesse șeful cuiburilor din Academia Comercială. Participase la campania electorală din 1937 și, după ce Regele interzisese partidele, se ținuse de mici provocări care îl duseseră la părăsirea intempestivă a Academiei Comerciale, unde era student întârziat.

Boeru: Camarade Tucan, e o idee bună. Cheamă-l pe Iacobuță și hai să-l luăm pe porcul ăla țărănist. Dacule, hai și tu cu noi. Ia pistol, poate țărăniștii i-au pus gărzi ăștia. Camarazi, haideți cu mine.

Ștefan Iacobuță era șoferul INCOOP, și el legionar convins, iar avocatul Tudor Dacu, un „camarad” cu ștate vechi care căpătase o sinecură de consilier superior la institut. Pe lângă Drept, făcuse și Academia Comercială, unde luase cu greu examenul cu exigentul profesor Virgil Madgearu. Și-au luat din cuier pălăriile și pardesiile și au plecat. Iacobuță, mai proletar, purta

⁸ Ion Tucan fusese exmatriculat, în 1938, de la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale, fiind reclamat de către mai mulți profesori că face agitație legionară și vine în cămașă verde la cursuri. La data comiterii crimelor, era încă student, în ciuda postului important pe care-l ocupa la „cooperatie”. (informații din dosarul SIE 0010706, de la ACNSAS, pagina 59).

DECLARAȚIE

=====

7

Subsemnatul Savin I. Constantin, deținut la penitenciarul Aiud, cu referire la individul:

BOERU TRAIAN, declar următoarele:

L-am cunoscut ca student în București, între anii 1932-1935, Deloc din Constanța, rudă prin alianță cu Eugen Teodorescu. Are vârsta cred în prezent 53 - 55 de ani. Este șasiu puțin de un ochi.

Pregătirea profesională: inginer agronom. Ne-am întâlnit ultima oară în lagăr la Vaslui în anii 1938- 1939. După eliberarea din lagăr, după afirmațiile deținutului Filui Gheorghe-constănțean și el - cu care am stat în celulă în anii 1956-1957, Traian Boeru a funcționat ca inginer între anii 1939-1940, pe lângă Camera agricolă din Silistra. În această calitate, a făcut mari excrocherii iar dosarul a fost închis în regimul legionar. Cu ocazia evacuării cadrilaterului, a făcut alte afaceri în stil mare însușindu-și multe vagoane cu grâu, pe care le-a transportat cu autocamioanele Incoopului și ale armatei. În regimul legionar, inițial a fost numit într-un post de secretar general la Min. Agriculturii, dar în urma scandalului ce l-au făcut unii dintre cei care cunoșteau escrocheriile sale din județul Durostor, a fost transferat în postul de director general la Incoop.

Paralel cu această funcție, din declarațiile medicului Ion Niculescu - fost primar legionar la Prahova- Boeru Traian, preluase cele mai multe acțiuni ale fabricilor de sticlă și mucava din Fieni. De asemenea, direct și indirect prin rude, preluase stocuri de acțiuni și de la alte întreprinderi. Maniera folosită, a fost violența, amenințarea cu pistolul.

Activitatea politică: Nu cunosc data exactă când a intrat în org. legionară. Se pare că în 1932 - 1933. Nu cunosc nici acțiunile mai deosebite la care a participat, întrucât sectorul lui de activitate, a fost altul decât al meu. Cred că și facultatea mu și-a făcut-o în București. Între studenții